

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ᾧ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἀξιῶ δέ, ᾧ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμί τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι σε κάθε περίπτωση χρωστά ευγνωμοσύνη στους κατηγορούς του.
2. Ο Μαντίθεος ελπίζει πως όποιος νιώθει εχθρικά για αυτόν, θα αλλάξει γνώμη μετά την απολογία του.
3. Ο Μαντίθεος έχει την αξίωση να επικυρωθεί η εκλογή του, αν αποδείξει ότι έχει φιλικά αισθήματα προς τη δημοκρατία και ότι έχει αναγκαστεί να συμμετέχει στους ίδιους κινδύνους με τους βουλευτές.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

1. «**οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι**»: Σε ποιους αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «**οἵτινες**»; (μονάδες 2)

2. «*οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας*»: Σε ποια «*πολιτεία*» αναφέρεται ο Μαντίθεος; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Διονύσιος Ἄλικαρνασσεύς, *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων, Λυσίας, 17*

Στο ἔργο του Διονυσίου *Περὶ τῶν ἀρχαίων ῥητόρων (ὑπομνηματισμοί)*, που δεν ἔχει διασωθεῖ ολόκληρο, φαίνεται πως ανήκαν πραγματείες για σημαντικούς αττικούς ῥήτορες, μεταξύ των οποίων και ο Λυσίας. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, ο Διονύσιος προβαίνει σε θετική αξιολόγηση των προοιμίων των δικανικῶν λόγων του Λυσία.

Τα προοίμιά του [Λυσία] διακρίνονται για τη ζωντάνια και την κίνηση που ἔχουν· αὐτὴ του την ικανότητα στα προοίμια θὰ μπορούσε να τη θαυμάσει κανεῖς, προπάντων αν σκεφτεῖ ὅτι, ἐνῶ ἔγραψε πάνω ἀπὸ διακόσιους δικανικούς λόγους, σε κανέναν ἀπὸ αὐτούς δεν βρέθηκε να ἔχει γράψει ἓνα μη πειστικό προοίμιο ἢ να ἔχει χρησιμοποιήσει μια ἀσχετη με την υπόθεση ἀρχὴ ἢ να ἔχει ἀνατρέξει στα ἴδια ἐπιχειρήματα ἢ να ἔχει καταφύγει στις ἴδιες ιδέες. Κι ὁμως, αὐτὸ το σφάλμα το ἔχουν διαπράξει ἄλλοι που ἔγραψαν λίγους λόγους, ἐννοῶ το να χρησιμοποιοῦν τους ἴδιους κοινούς τόπους· και να μην πω ὅτι και ὅλοι τους σχεδὸν ἔκλεψαν ἀπὸ ἄλλους, χωρὶς να ντρέπονται καθόλου γι' αὐτό. Ἀντίθετα ο Λυσίας εἶναι πρωτότυπος σε κάθε λόγο του, σε ὅ, τι ἀφορὰ την ἀρχὴ και το προοίμιο, και ικανός να πετύχει στιδῆποτε θέλει· εἴτε θέλει να κερδίσει την εὐνοια ἢ την προσοχὴ του ἀκροατηρίου του εἴτε να το κάνει δεκτικό στους λόγους του, ποτέ δεν ἀπέτυχε στον σκοπὸ του. Ὅσον ἀφορὰ λοιπὸν αὐτὸ το μέρος του λόγου, ἀνακηρύσσω τον Λυσία πρῶτο ἢ τουλάχιστον κατώτερο ἀπὸ κανέναν.

Μτφρ. Φιλολογικὴ Ομάδα «Κάκτου»

- B4.** Να ἀντιστοιχίσετε καθεμία ἀρχαιοελληνικὴ λέξη της στήλης Α με την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνικὴ λέξη της στήλης Β. Δύο λέξεις στη στήλη Β περισσεύουν.

A	B
1. πολλήν	α. αἰωνόβιος
2. διαβεβλημένοις	β. δοκίμιο
3. βεβιωκῶς	γ. δημοσκόπηση
4. δόξαν	δ. διαβόητος
5. ἐπεδήμουν	ε. πλειονότητα

	ζ. επίπεδο η. βολή
--	-----------------------

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, *Νόμοι* 631b.3-d.2

(έκδ. του Burnet, J. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1907, ανατ. 1967)

Αντικείμενο του συγκεκριμένου πλατωνικού διαλόγου – όπως και στην *Πολιτεία* – είναι η οικοδόμηση ενός φανταστικού πολιτεύματος, η εύρυθμη λειτουργία του οποίου εξαρτάται από μία ιδεατή νομοθεσία. Στη συζήτηση παίρνουν μέρος ένας ανώνυμος Αθηναίος, ο Κρητικός Κλεινίας και ο Σπαρτιάτης Μέγγιλος.

«Ὡ ξένε,» ἐχρῆν εἰπεῖν, «οἱ Κρητῶν νόμοι οὐκ εἰσὶν μάτην διαφερόντως ἐν πᾶσιν εὐδόκιμοι τοῖς Ἑλλησιν· ἔχουσιν γὰρ ὀρθῶς, τοὺς αὐτοῖς χρωμένους εὐδαιμόνας ἀποτελοῦντες. Πάντα γὰρ τάγαθὰ πορίζουσιν. Διπλᾶ δὲ ἀγαθὰ ἐστίν, τὰ μὲν ἀνθρώπινα, τὰ δὲ θεῖα· **ἤρτηται δ' ἐκ τῶν θείων θάτερα, καὶ ἐὰν μὲν δέχηται τις τὰ μείζονα πόλις, κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττονα**, εἰ δὲ μή, στέρεται ἀμφοῖν. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα ὧν ἡγεῖται μὲν ὑγία, κάλλος δὲ δεύτερον, τὸ δὲ τρίτον ἰσχύς εἷς τε δρόμον καὶ εἰς τὰς ἄλλας πάσας κινήσεις τῷ σώματι, τέταρτον δὲ δὴ πλοῦτος οὐ τυφλὸς ἀλλ' ὄξυ βλέπων, ἄνπερ ἄμ' ἔπηται φρονήσει· ὁ δὴ πρῶτον αὖ τῶν θείων ἡγεμονοῦν ἐστίν ἀγαθῶν, ἡ φρόνησις, δεύτερον δὲ μετὰ νοῦ σώφρων ψυχῆς ἕξις, ἐκ δὲ τούτων μετ' ἀνδρείας κραθέντων τρίτον ἂν εἴη δικαιοσύνη, τέταρτον δὲ ἀνδρεία. Ταῦτα δὲ πάντα ἐκείνων ἔμπροσθεν τέτακται φύσει, καὶ δὴ καὶ τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως».

ἤρτηται: ἐξήρτηται: εξαρτώνται

θάτερα: τὰ ἕτερα

ἀμφοῖν: και τα δύο

τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως: ο νομοθέτης πρέπει να τα παρατάξει μ' αυτή τη σειρά

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐλάττονα ... τῷ νομοθέτῃ τακτέον οὕτως».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

πάσιν: είναι ΣΤΟ

εὐδόκιμοι: είναι ΣΤΟ

αὐτοῖς: είναι ΣΤΟ

τίς: είναι ΣΤΟ

ταῦτα: είναι ΣΤΟ

(μονάδες 5)

β. «*ἤρτηται δ' ἐκ τῶν θείων θάτερα, καὶ ἐὰν μὲν δέχηταί τις τὰ μείζονα πόλις, κτᾶται καὶ τὰ ἐλάττωνα (...)*»: Στο παραπάνω απόσπασμα ο ομιλητής διατυπώνει έναν υποθετικό λόγο θέλοντας να εκφράσει μία διαχρονική άποψη. Να διακρίνετε την υπόθεση και την απόδοση τεκμηριώνοντας την απάντησή σας. (μονάδες 5)

Μονάδες 10